

Názory občanů na transplantace a dárcovství orgánů

Zpracováno ve spolupráci s Nadací Karla Pavlíka

Červenec 2007

Obsah

Metodika	3
Struktura souboru	4
Hlavní zjištění	5
Detailní analýza	7
1. Informovanost o transplantacích a dárcovství orgánů a její zdroje	7
2. Postoje k etickým a psychologickým problémům souvisejícím s transplantacemi a dárcovstvím orgánů	9
3. Názory na právní stránku transplantací a dárcovství orgánů	12
4. Celkové osobní postoje k transplantacím a dárcovství orgánů	14
Dotazník	19

Metodika

Firma Factum Invenio provedla ve dnech 21. – 27. 6. 2007 ve spolupráci s Nadací Karla Pavlíka na podporu transplantace orgánů výzkum názorů občanů na některé otázky transplantací a dárcovství orgánů. Šetření navazovalo na obdobné výzkumy TNS Factum provedené v letech 1994, 1998 a 2001.

Výzkum byl realizován v rámci omnibusového šetření Factum Omnibus, které provedli proškolení tazatelé.

Zkoumanou populací byli obyvatelé České republiky starší 18 let. Výběr 987 respondentů byl proveden tzv. kvótním postupem na základě proporcionálního zastoupení podle sociodemografických kvótních znaků. Byly určeny kvóty podle pohlaví, věku, vzdělání, velikosti místa bydliště a regionu.

Získaná data byla prověřena systémem logických a statistických kontrol, který Factum Invenio používá pro odhalení nesrovnalostí a inkonsistencí údajů v primárních dokumentech. Statistické výpočty byly provedeny souborem programů SPSS for Windows.

Z výzkumu se vydává tato závěrečná zpráva, jejíž součástí je tabulková příloha obsahující třídění odpovědí na všechny meritorní otázky.

Struktura souboru

Celkem		987	100,0
Pohlaví	Muž	476	48,3
	Žena	510	51,7
Věk	Do 29 let	215	21,8
	30-44 let	265	26,9
	45-59 let	264	26,7
	60 a více let	243	24,6
Vzdělání	ZŠ	565	57,2
	SŠ	321	32,5
	VŠ	101	10,3
Ekonomická aktivita	Aktivní	659	66,8
	Neaktivní	328	33,2
Hrubý příjem domácnosti	Do 15.000 Kč	148	17,4
	15.001-25.000 Kč	262	30,7
	25.001-35.000 Kč	233	27,3
	Více než 35.000 Kč	210	24,6
Oblast	Praha	122	12,4
	Čechy	467	47,3
	Morava	397	40,3
VMB	0 - 4.999	361	36,6
	5.000 - 19.999	182	18,4
	20.000 - 99.999	235	23,8
	100.000 a více	209	21,1
Socioekonomická klasifikace	AB	161	16,3
	C1	125	12,7
	C2	177	17,9
	D	170	17,3
	E	354	35,8

Hlavní zjištění

- § O problematice transplantací nebo dárcovství orgánů někdy v životě diskutovala v rámci rodiny více než čtvrtina lidí. Česká republika v tomto ohledu nevybočuje z průměru nových členských států EU.
- § Polovina lidí o transplantacích či dárcovství orgánů četla nebo slyšela v uplynulém roce. Toto téma zaznamenalo v médiích významně méně lidí než dříve.
- § Stejně jako v minulosti platí, že nejčastěji se lidé dozvídají o transplantacích a dárcovství orgánů z televize a z tisku. V roce 2007 poklesl význam rozhlasu jako informačního zdroje v této oblasti, naopak postupně mírně nerůstá význam neformálních zdrojů – informací od příbuzných nebo známých.
- § Téměř devět z deseti občanů souhlasí s tím, že zemřelý dárcce orgánů může zachránit život několika nemocným.
- § Dlouhodobě se snižuje podíl lidí, kteří se domnívají, že transplantace orgánů je spíše experimentální než běžně dostupnou léčbou. V roce 2007 ji za experimentální považuje třetina občanů, zatímco v roce 1994 to byla většina.
- § Zatímco veřejnost přijímá postupně transplantace jako „běžný“ způsob léčby, přibývá také pochybností o některých etických stránkách transplantací a dárcovství orgánů:
 - § Třetina lidí se domnívá, že lékaři nezacházejí s tělem zemřelého, od něhož odebírají orgány k transplantacím, s dostatečnou úctou.
 - § Třetina obyvatel se domnívá, že v České republice „funguje“ trh s orgány, že lze koupit nebo prodat některý z orgánů k transplantaci
 - § Nárůst počtu transplantací také vyvolává u čtvrtiny lidí pochybnosti, zda je nemocným lidem v kritickém stavu z důvodu potřeby získat orgány na transplantace opravdu poskytnuta maximální péče.
- § Relativně stabilní zůstávají postoje k „metafyzické“ stránce problematiky transplantací a dárcovství orgánů:
 - § Necelá čtvrtina lidí se domnívá je důležité, aby když se lidské tělo pohřbívá, nechyběla žádná z jeho částí.
 - § Pětina lidí věří, že osoba, u níž byla prokázána smrt mozku, se ještě může uzdravit.
 - § Necelá pětina občanů pak deklaruje, že dárcovství orgánů je proti jejich náboženskému přesvědčení.
- § Veřejné mínění v České republice se postupně stále více přiklání k názoru, že odběr tkání a orgánů by měl být umožněn od každého zemřelého, který to za svého života vysloveně nezakázal. V roce 2007 se k „předpokládanému souhlasu“ přiklání dvě pětiny lidí.
- § Existenci samostatného zákona o transplantacích zaznamenaly necelé dvě pětiny lidí, přičemž alespoň základní informace o něm má pouze o něco více než desetina občanů.

- § Podíl občanů, kteří v případě své smrti odmítají darování vlastních orgánů, se od roku 1998 mírně zvyšuje a v současné době činí čtvrtinu obyvatel ČR ve věku nad 18 let. S darováním orgánů v případě své nenadálé smrti souhlasí dvě třetiny lidí.
- § Tři pětiny lidí by v roce 2007 souhlasily s odběrem orgánů příbuzného člověka v případě jeho nenadálé smrti.
- § S příjmem transplantovaného orgánu pro záchranu vlastního života souhlasí tři čtvrtiny lidí, i zde však od roku 2001 klesl podíl rozhodného souhlasu ve prospěch mírnější formy souhlasu.
- § Podíl lidí, kteří souhlasí a nesouhlasí s příjmem orgánu pro záchranu příbuzného, je stejný jako v případě záchranu vlastního života.
- § Celkově souhlasí v roce 2007 s dárcovstvím orgánů a transplantacemi téměř čtyři pětiny obyvatel, zatímco nesouhlas vyjádřila jen necelá pětina lidí. Oproti roku 1998 se však významně snížil podíl rozhodně souhlasících, zčásti ve prospěch měkčího souhlasu, po roce 2001 však i ve prospěch mírného nárůstu nesouhlasu.
- § Možnosti zápisu do Národního registru osob nesouhlasících s posmrtným odběrem tkání a orgánů využil od roku 2004 jen velmi nízký podíl lidí, který se pohybuje pod hranicí statistické chyby výzkumu (tedy do 2 %). O zápisu do tohoto registru podle svých slov uvažují 4 % obyvatel ČR ve věku nad 18 let, naopak 80 % lidí o zápisu neuvažuje.
- § **Z výsledků průzkumu je patrné, že problematika transplantací a dárcovství orgánů se z veřejného diskursu vytrácí. Ruku v ruce s tím se oslabuje podpora veřejnosti vůči dárcovství i obecná připravenost přijmout transplantovaný orgán pro záchranu vlastního života a narůstá nedůvěra ke správnosti a etičnosti postupu při odběru orgánů pro transplantace. Ve světle těchto poznatků doporučuje Factum Invenio zintenzívnit komunikaci věnovanou dané tématice s důrazem na propojení odborných výsledků transplantací medicíny a etických otázek transplantací.**

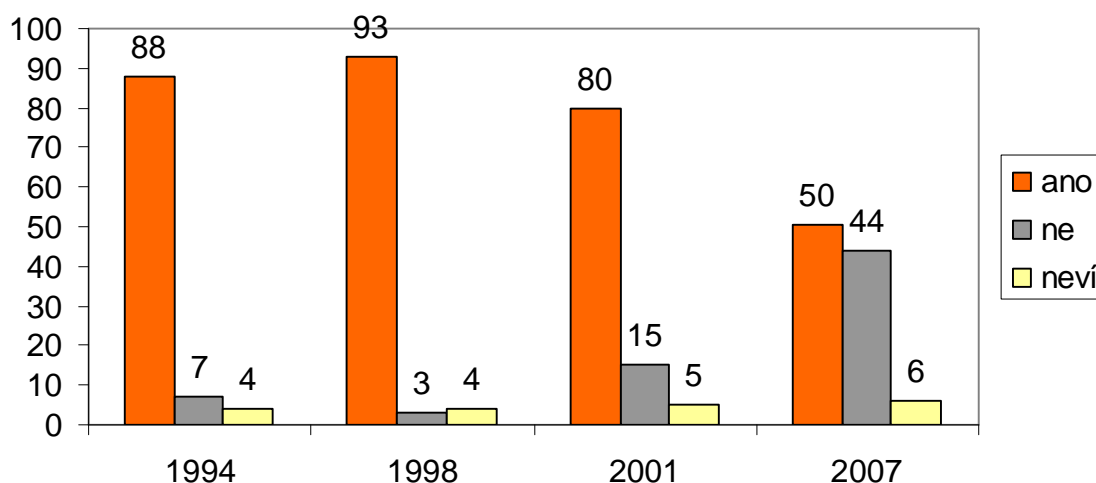
Detailní analýza

1. Informovanost o transplantacích a dárcovství orgánů a její zdroje

V roce 1994 téměř devět z deseti občanů slyšelo nebo četlo o transplantacích či dárcovství orgánů. V roce 1998 byl tento podíl ještě vyšší. V roce 2001 se podíl lidí, kteří slyšeli nebo četli o transplantacích, snížil na čtyři pětiny. **V roce 2007 se klesající trend dále prohloubil, o transplantacích či dárcovství orgánů četla nebo slyšela polovina lidí, naopak více než dvě pětiny lidí toto téma nezaznamenaly.**

Lze říct, že po přijetí samostatného zákona o transplantacích přestalo být toto téma mediálně tak atraktivní jako dříve.

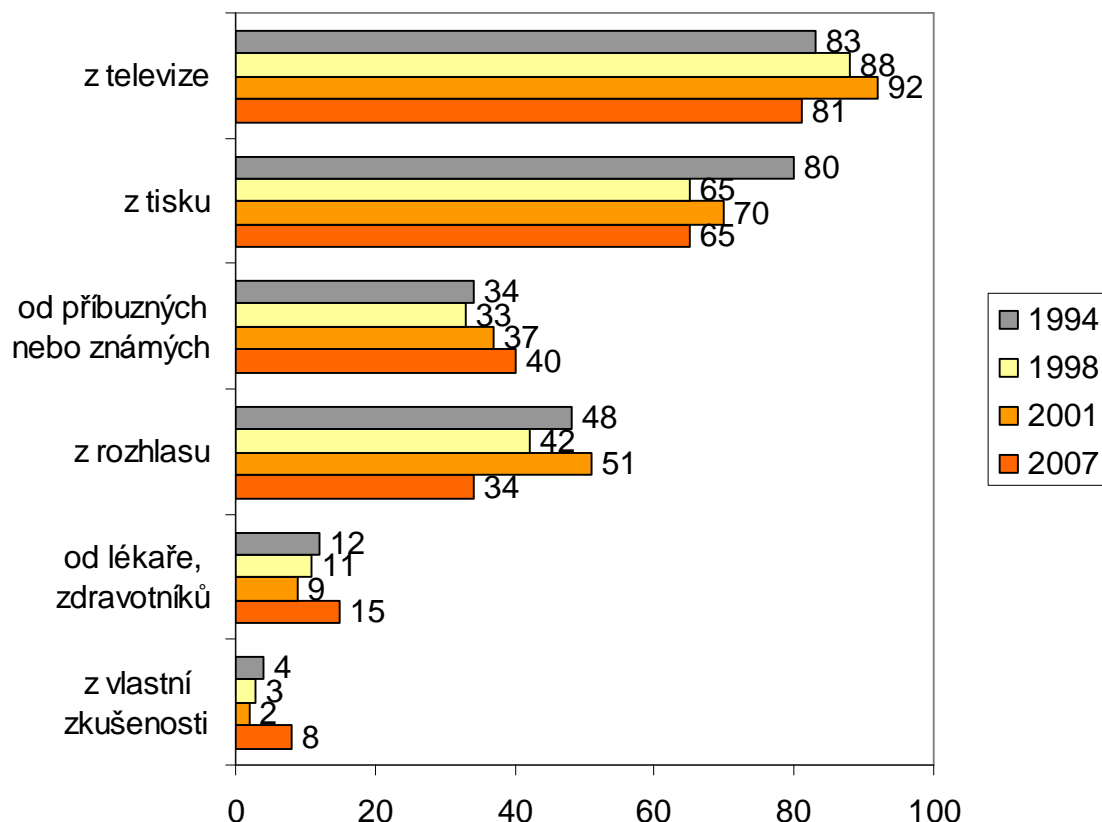
Slyšel nebo četl o transplantacích a dárcovství orgánů v posledním roce (v %)

O transplantacích či dárcovství orgánů slyšeli nebo četli častěji vysokoškolsky vzdělaní lidé (77 %), naopak méně často tuto problematiku zaznamenali lidé se základním vzděláním (44 %).

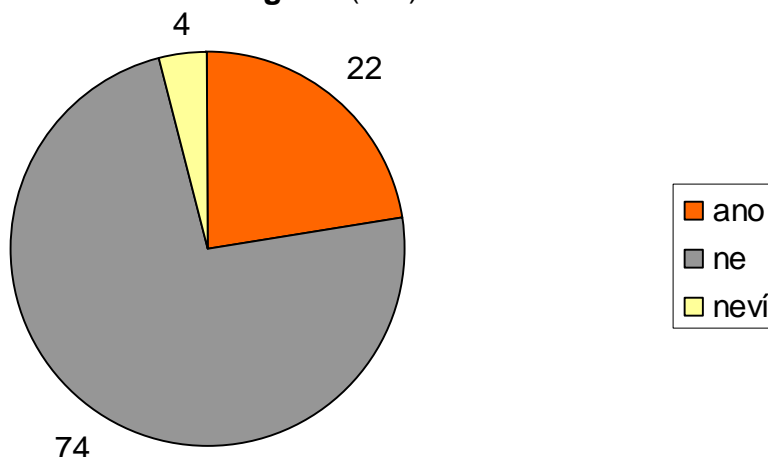
V minulosti i nyní stále platí, že nejčastěji se lidé dozvídají o transplantacích a dárcovství orgánů z televize a z tisku. **V roce 2007 poklesl význam rozhlasu jako informačního zdroje v této oblasti, naopak postupně mírně nerůstá význam neformálních zdrojů – informací od příbuzných nebo známých.** Mírně se od roku 2001 zvýšil také podíl informací od lékařů, případně díky vlastním zkušenostem.

Zdroje informací o transplantacích
(v %)

O problematice transplantací nebo dárcovství orgánů někdy v životě diskutovala v rámci rodiny více než čtvrtina lidí. Podle zjištění Speciálního Eurobarometru 272 Evropské komise ze října a listopadu 2006 byl průměr za celou EU 41 %, z toho průměr za nové členské státy EU byl 25 % a průměr za „staré“ země EU byl 44 %. Téma transplantací a dárcovství orgánů je na úrovni rodiny častěji diskutováno v ekonomicky rozvinutějších zemích EU, **Česká republika v tomto ohledu nevybočuje z průměru nových členských států EU.**

Hovor v rodině o problematice transplantací a dárcovství orgánů (v %)

O transplantacích či dárcovství orgánů hovoří v rodině častěji vysokoškolsky vzdělaní lidé (34 %), naopak méně často o této problematice hovoří lidé se základním vzděláním (20 %).

2. Postoje k etickým a psychologickým problémům souvisejícím s transplantacemi a dárcovstvím orgánů

Téměř devět z deseti občanů souhlasí s tím, že zemřelý dárcce orgánů může zachránit život několika nemocným. Podíl souhlasných odpovědí na tuto otázku zůstává dlouhodobě stabilní. **Dlouhodobě se naopak snižuje podíl lidí, kteří se domnívají, že transplantace orgánů je spíše experimentální než běžně dostupnou léčbou.** V roce 2007 ji za experimentální považuje třetina občanů, zatímco v roce 1994 to byla více než polovina občanů.

S tím, jak veřejnost přijímá postupně transplantace za „běžný“ způsob léčby, souvisí mírný **nárůst pochybností o etických stránkách transplantací a dárcovství orgánů.** Třetina lidí se domnívá, že lékaři nezacházejí s tělem zemřelého, od něhož odebírají orgány k transplantacím, s dostatečnou úctou. Stejný podíl osob se domnívá, že v České republice „funguje“ trh s orgány, že lze koupit nebo prodat některý z orgánů k transplantaci. Nárůst počtu transplantací také vyvolává u čtvrtiny lidí pochybnosti, zda je nemocným lidem v kritickém stavu poskytnuta maximální péče z důvodu potřeby získat jejich orgány na transplantace.

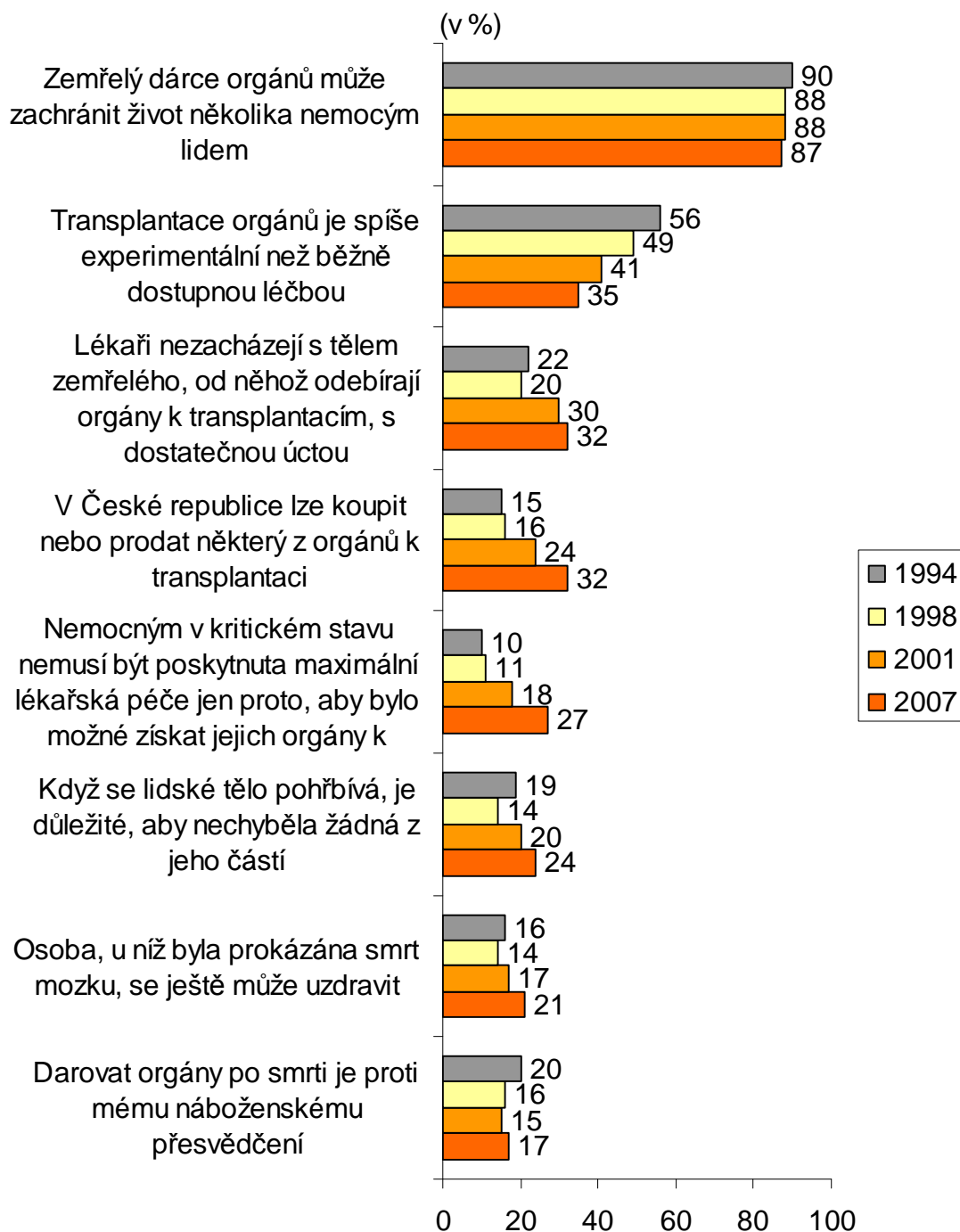
Relativně stabilní zůstávají postoje k „metafyzické“ stránce problematiky transplantací a dárcovství orgánů – necelá čtvrtina lidí se domnívá, že když se lidské tělo pohřbívá, je důležité, aby nechyběla žádná z jeho částí. Pětina lidí věří, že osoba, u níž byla prokázána smrt mozku, se ještě může uzdravit. Necelá pětina občanů pak deklaruje, že dárcovství orgánů je proti jejich náboženskému přesvědčení.

Výsledky odpovědí a jejich časová komparace jsou uvedeny podrobně v následující tabulce a zjednodušeně v grafu.

Postoje k výrokům o dárcovství a transplantacích (údaje v %)

	rok	rozhodně ano	spíše ano	spíše ne	rozhodně ne	neví
Zemřelý dárce orgánů může zachránit život několika nemocným lidem	1994	62	28	2	2	6
	1998	58	30	4	3	5
	2001	58	30	6	2	4
	2007	49	38	6	2	5
Transplantace orgánů je spíše experimentální než běžně dostupnou léčbou	1994	17	39	18	10	16
	1998	13	37	24	16	10
	2001	11	29	29	19	12
	2007	10	26	33	22	10
Lékaři nezacházejí s tělem zemřelého, od něhož odebírají orgány k transplantacím, s patřičnou úctou	1994	9	13	16	14	48
	1998	6	14	18	17	45
	2001	10	20	22	15	33
	2007	9	23	29	13	25
V České republice lze koupit nebo prodat některý z orgánů k transplantaci	1994	4	11	10	13	62
	1998	5	11	11	17	56
	2001	7	16	15	15	47
	2007	7	25	20	16	31
Když se lidské tělo pohřbívá, je důležité, aby nechyběla žádná z jeho částí	1994	8	11	27	44	10
	1998	5	9	30	47	9
	2001	6	14	30	8	12
	2007	8	16	36	30	10
Nemocným v kritickém stavu nemusí být poskytnuta maximální lékařská péče jen proto, aby bylo možné získat jejich orgány k transplantacím	1994	3	7	15	58	17
	1998	4	7	16	53	21
	2001	6	12	22	40	20
	2007	6	21	30	32	11
Darovat orgány po smrti je proti mému náboženskému přesvědčení	1994	10	10	20	52	8
	1998	6	10	20	59	5
	2001	7	8	26	52	8
	2007	5	11	31	48	4
Osoba, u níž byla prokázána smrt mozku, se ještě může uzdravit	1994	6	10	24	36	24
	1998	5	9	21	41	24
	2001	5	11	24	36	24
	2007	5	15	36	28	15

Souhlas s tezemi - časové srovnání

Vezmeme-li v úvahu věkové diference religiozity, nepřekvapí, že s rostoucím věkem stoupá nábožensky motivovaný odpor k dárcovství. V nejstarší věkové skupině nesouhlasí s dárcovstvím kvůli náboženskému přesvědčení téměř třetina lidí.

Souhlas s názorem, že darovat orgány po smrti je v rozporu s náboženským přesvědčením, v závislosti na věku

(údaje v %)

	Do 29 let				30-44 let				45-59 let				60 a více			
	1994	1998	2001	2007	1994	1998	2001	2007	1994	1998	2001	2007	1994	1998	2001	2007
rozhodně ano	7	4	5	3	8	7	5	2	11	3	6	6	14	9	11	12
spíše ano	8	8	6	6	12	6	4	12	10	11	9	8	11	16	13	19

Obdobně roste s věkem podíl těch, kteří považují za důležitou celistvost pohřbívaného těla. V nejstarší věkové skupině považuje celistvost pohřbívaného těla za důležitou třetina lidí.

Souhlas, že je důležité, aby pohřbívané tělo mělo všechny části, v závislosti na věku

(údaje v %)

	Do 29 let				30-44 let				45-59 let				60 a více			
	1994	1998	2001	2007	1994	1998	2001	2007	1994	1998	2001	2007	1994	1998	2001	2007
rozhodně ano	8	3	4	3	4	5	4	6	10	4	6	10	13	8	10	14
spíše ano	9	7	12	14	12	4	12	16	10	10	12	14	15	14	20	19

3. Názory na právní stránku transplantací a dárcovství orgánů

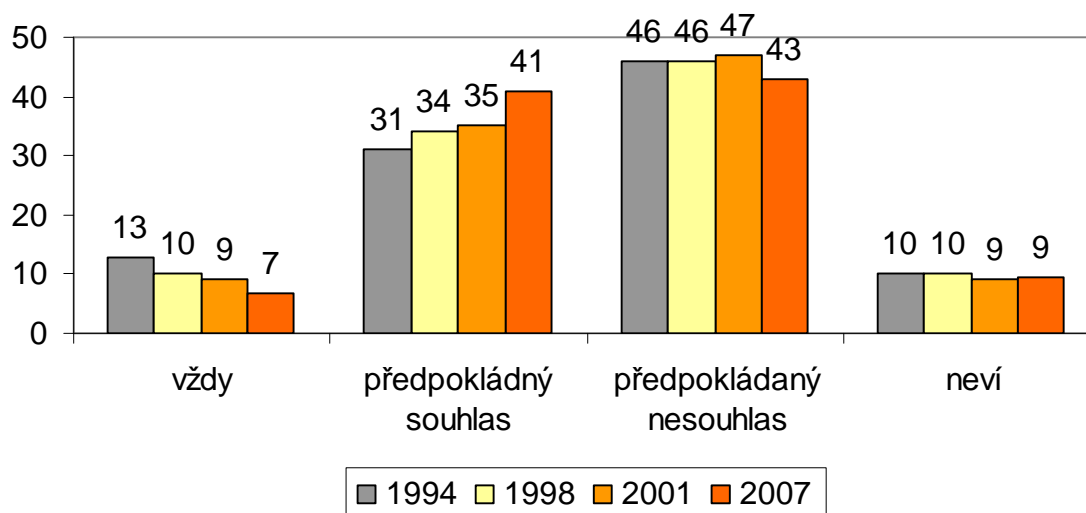
Veřejné mínění v České republice se postupně stále více přiklání k názoru, že odběr tkání a orgánů by měl být umožněn od každého zemřelého, který to za svého života vysloveně nezakázal (tzv. „předpokládaný souhlas“, který je také od roku 2002 v ČR platnou právní úpravou). Naopak mírně klesl podíl těch, kteří se domnívají, že odběr tkání a orgánů by měl být umožněn pouze v případě, že k tomu dal člověk za svého života výslovný souhlas (tzv. „předpokládaný nesouhlas“). Tábory příznivců „předpokládaného souhlasu“ a „předpokládaného nesouhlasu“ jsou tedy poprvé prakticky stejně silné. Dlouhodobě také klesá podíl lidí, kteří si myslí, že odběr tkání a orgánů by měl být umožněn za všech okolností, bez ohledu na to, jestli s tím za svého života souhlasil nebo ne.

Názory na odběr orgánů pro záchranu života – problém předpokládaného souhlasu a nesouhlasu

(údaje v %)

	1994	1998	2001	2007
od každého zemřelého, bez ohledu na to, jestli s tím za svého života souhlasil nebo ne	13	10	9	7
od všech zemřelých, kteří za svého života takový odběr vysloveně nezakázali	31	37	35	41
pouze od těch, kteří za svého života s odběrem orgánů vysloveně vyjádřili svůj souhlas	46	46	47	43
neví	10	11	9	10

Kdy je správné odebrat orgány pro záchranu zdraví či života (v %)

K variantě předpokládaného souhlasu se v roce 2007 přiklání většina vysokoškolsky vzdělaných osob, zejména u osob se základním vzděláním však přetrvává preference předpokládaného nesouhlasu. S věkem se tyto postoje téměř nemění.

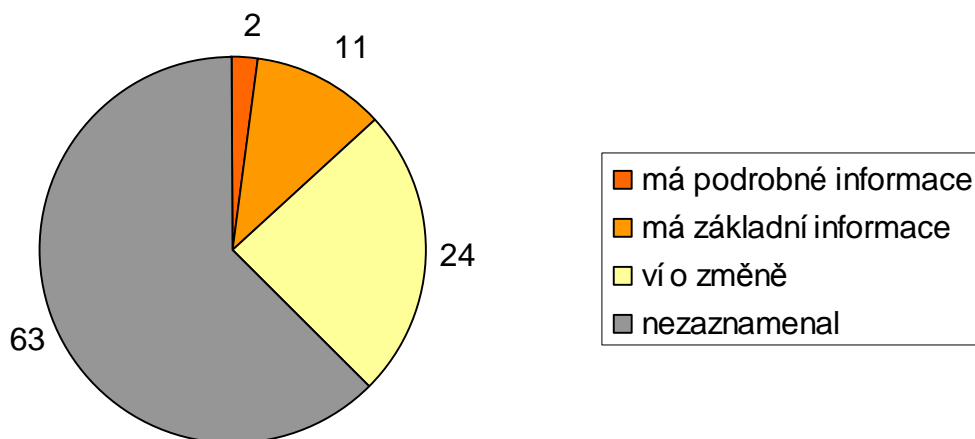
Názory na odběr orgánů pro záchranu života v závislosti na vzdělání (údaje v %)

	základní vzdělání				SŠ maturitou				vysoká škola			
	1994	1998	2001	2007	1994	1998	2001	2007	1994	1998	2001	2007
vždy	11	15	9	7	15	9	8	7	19	16	14	7
předpokládaný souhlas	30	23	31	36	34	40	40	43	40	35	33	57
předpokládaný nesouhlas	48	46	51	46	42	45	43	42	36	41	42	31
neví	11	15	9	11	9	6	9	8	5	8	11	6

Institut předpokládaného souhlasu byl v České republice zakotven v samostatném zákoně o transplantacích platném od roku 2002. **Ačkoli ve veřejném mínění podpora předpokládaného souhlasu mírně vzrostla, existenci samotného zákona zaznamenaly necelé dvě pětiny lidí,** přičemž alespoň základní informace o tomto zákoně má pouze o něco více než desetina občanů.

Znalost zákona o transplantacích

(v %)

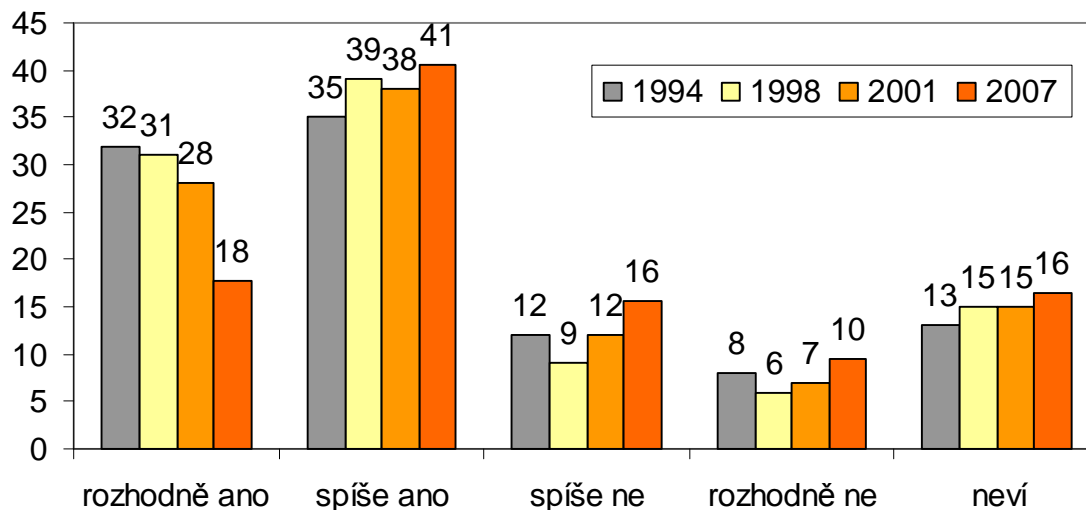
Existenci zákona zaznamenali častěji vysokoškolsky vzdělaní lidé (64 %), třetina jich má alespoň základní informace. Naopak zákon vůbec nezaznamenali zejména lidé se základním vzděláním (71 %).

Z lidí, kteří mají alespoň základní informace o podobě zákona o transplantacích, se tři čtvrtiny (76 %) přiklánějí k variantě předpokládaného souhlasu.

4. Celkové osobní postoje k transplantacím a dárcovství orgánů

Podíl občanů, kteří odmítají darování vlastních orgánů v případě smrti, se od roku 1998 mírně zvyšuje a v současné době činí čtvrtinu obyvatel ČR ve věku nad 18 let. S darováním orgánů v případě nenadálé smrti souhlasí dvě třetiny lidí, výrazně se však snižuje podíl rozhodně souhlasících, který poklesl od roku 1998 z 31 % na 18 %.

Souhlas s darováním vlastních orgánů v případě nenadálé smrti (v %)

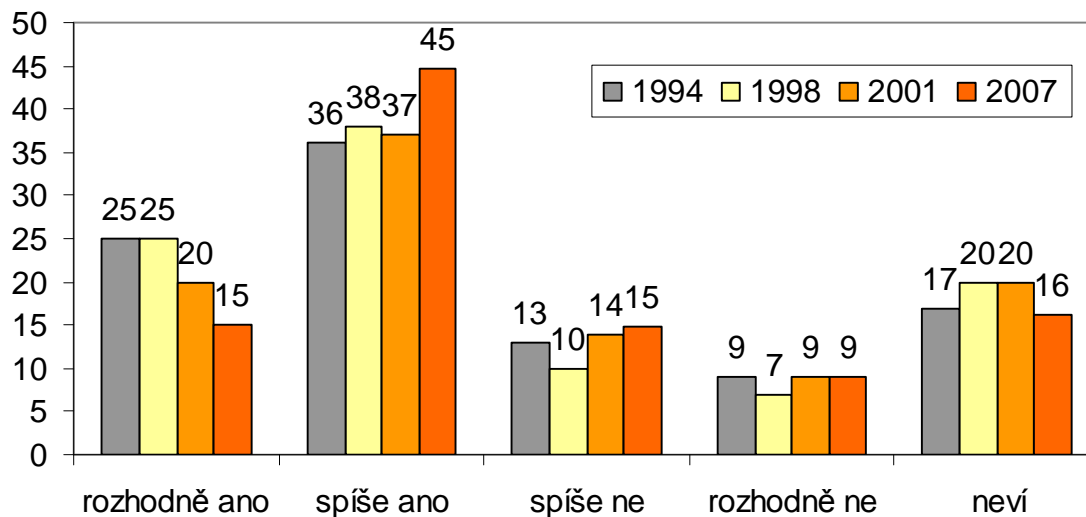
Ochota k odběru vlastních orgánů klesá s věkem (ve věkové skupině nad 60 let souhlasí s odběrem vlastních orgánů 49 % lidí) a naopak roste zejména se vzděláním. Nepřehlédnutelným zjištěním však je pokračující proces poklesu ochoty, resp. určitého „znejistění“ ve všech vzdělanostních skupinách.

Názory na odběr vlastních orgánů pro záchranu života v závislosti na vzdělání (údaje v %)

	základní vzdělání				SŠ maturitou				vysoká škola			
	1994	1998	2001	2007	1994	1998	2001	2007	1994	1998	2001	2007
rozhodně ano	31	35	18	16	36	28	21	19	35	32	26	23
spíše ano	32	30	36	38	39	42	40	42	46	48	43	48
spíše ne	13	13	15	17	9	8	15	14	12	6	8	11
rozhodně ne	10	12	11	11	5	4	8	8	0	2	7	5
neví	14	9	20	17	11	18	16	16	7	8	16	13

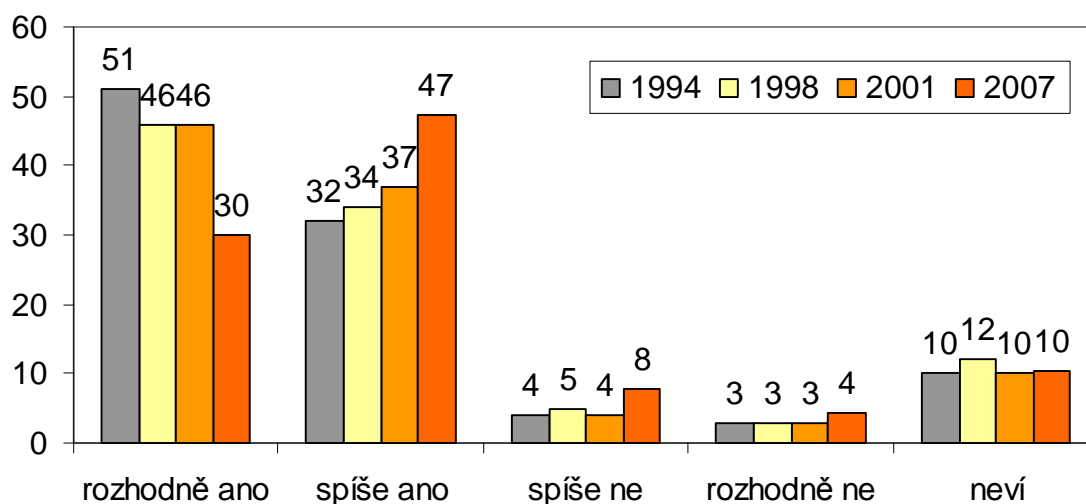
Tři pětiny lidí by v roce 2007 souhlasily s odběrem orgánů příbuzného člověka v případě jeho nenadálé smrti. Míra souhlasu s darováním orgánů náhle zemřelého příbuzného je tedy celkově totožná s mírou souhlasu s darováním vlastních orgánů. Podobně jako v případě souhlasu s darováním vlastních orgánů, i zde se postupně výrazně snižuje rozhodný souhlas ve prospěch mírnější formy souhlasu.

Souhlas s darováním orgánů příbuzného v případě nenadálé smrti (v %)

S tím, jak se mírně snižuje souhlas s dárcovstvím orgánů v případě náhlé smrti, snižuje se také dříve rozhodný souhlas s přijetím cizích orgánů pro záchranu vlastního života. Tento pokles je však do značné míry kompenzován nárůstem mírnější formy souhlasu, neboť nárůst celkového nesouhlasu s příjmem transplantovaného orgánu pro záchranu vlastního života je pouze na hranici statistické významnosti a zůstává tak i nadále velmi nízký (12 %).

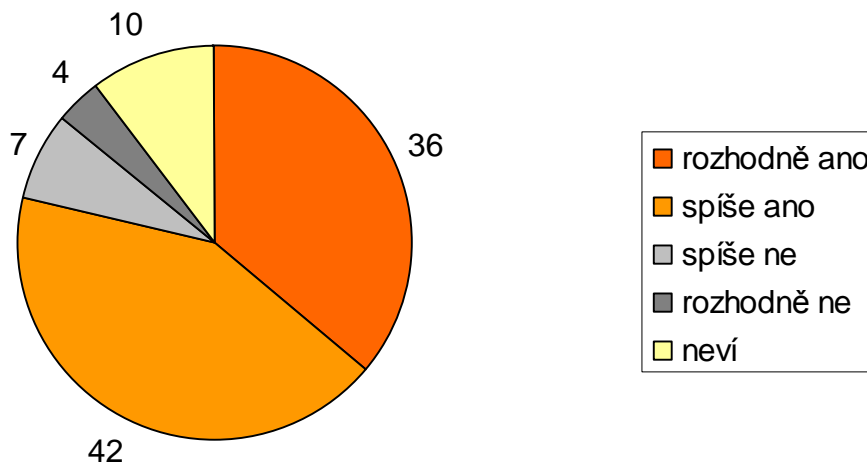
Souhlas s příjmem transplantovaného orgánu pro záchranu vlastního života (v %)

S příjmem životně důležitého orgánu by souhlasily častěji lidé s vysokoškolským vzděláním (90 %), lidé žijící ve velkých městech (86 %) a bohatší lidé (85 %).

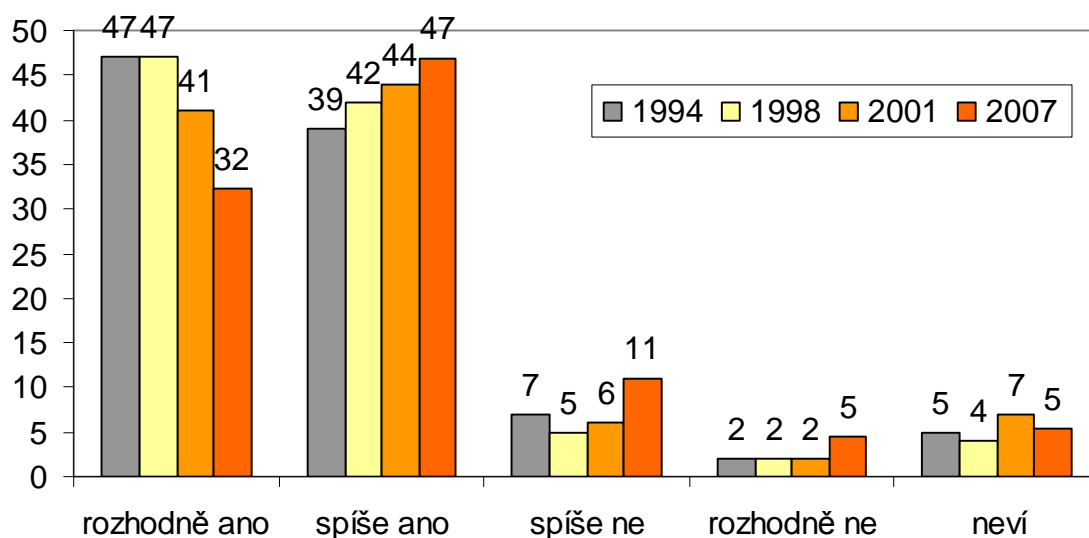
Lidé by dokonce častěji rozhodně souhlasili s transplantací orgánu pro záchranu příbuzného, než pro záchranu vlastního života. Celkově je podíl souhlasících a nesouhlasících stejný jako v případě příjmu orgánu pro záchranu vlastního života, vysoce tedy převažuje kladný postoj, který zauímají téměř čtyři pětiny obyvatel.

Souhlas s příjmem orgánu pro záchranu příbuzného
(v %)

Obecný souhlas s transplantacemi orgánů zaznamenal podobný vývoj jako souhlas v případě dárčovství vlastních orgánů. **Celkově souhlasí v roce 2007 s dárčovstvím orgánů a transplantacemi téměř čtyři pětiny obyvatel, zatímco nesouhlas vyjádřila jen necelá pětina lidí.**

Obecný souhlas s transplantací orgánů
(v %)

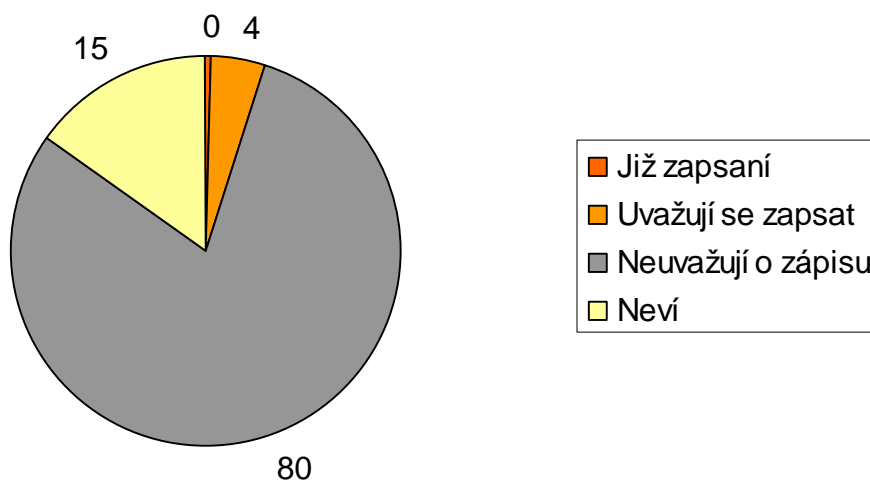

Z předchozího grafu je ovšem patrné, že oproti roku 1998 se však významně snížil podíl rozhodně souhlasících, zčásti ve prospěch měkčího souhlasu, po roce 2001 však i ve prospěch mírného nárůstu nesouhlasu (z 8 % na 16 %), který je již statisticky významný. **Celkový souhlas s transplantacemi poklesl z 89 % v roce 1998 na 79 % v roce 2007.**

Obecný souhlas s transplantacemi se snižuje s věkem – ve věkové skupině lidí nad 60 let souhlasí s transplantacemi orgánů 73 % lidí, nesouhlasí 23 %. Významný vztah existuje také ke vzdělání – s transplantacemi souhlasí 90 % lidí s vysokoškolským vzděláním, ale jen 76 % lidí se základním vzděláním.

Možnosti zápisu do Národního registru osob nesouhlasících s posmrtným odběrem tkání a orgánů využil od roku 2004 jen velmi nízký podíl lidí, který se pohybuje pod hranicí statistické chyby výzkumu (tedy do 2 %). O zápisu do tohoto registru podle svých slov uvažují 4 % obyvatel ČR ve věku nad 18 let, naopak 80 % lidí o zápisu neuvažuje.

Zapisování do registru osob, nesouhlasících s odběrem tkání a orgánů (v %)

Mezi důvody zápisu do tohoto registru bylo zmiňováno zejména to, že tělo má zůstat celé (31 %), nedůvěra a obavy ze špatného zacházení s tělem či z prodeje orgánů „na kšeft“ (24 %) a náboženské důvody (18 %). „Osobní“ či jiné důvody uvedlo 27 % lidí, kteří se nechali zapsat do registru či o tom uvažují.

Dotazník

TP Slyšel jste nebo četl jste v posledním roce něco o transplantacích a dárcovství orgánů?

1. ANO 1
 NE 2
 NEVÍ 3

P: OTÁZKU TP-2 POLOŽTE JEN TĚM, KTEŘÍ NA OTÁZKU TP-1 ODPOVĚDĚLI VARIANTOU 1.

TP Bylo to

- 2.
- | | ANO
1 | NE, NEVÍ
2 | |
|--|----------|---------------|---|
| a) v tisku | 1 | 2 | <input style="width: 40px; height: 20px;" type="text"/> |
| b) v rozhlasu | 1 | 2 | <input style="width: 40px; height: 20px;" type="text"/> |
| c) v televizi | 1 | 2 | <input style="width: 40px; height: 20px;" type="text"/> |
| d) při rozhovoru s příbuzným nebo známým | 1 | 2 | <input style="width: 40px; height: 20px;" type="text"/> |
| e) od lékaře nebo zdravotnického personálu | 1 | 2 | <input style="width: 40px; height: 20px;" type="text"/> |
| f) díky vlastní zkušenosti | 1 | 2 | <input style="width: 40px; height: 20px;" type="text"/> |

TP Mluvili jste někdy v rodině o problematice transplantací a dárcovství orgánů?

3. ANO 1
 NE 2
 NEVÍ 3

P: PODEJTE DOTÁZANÉMU LÍSTEK.

TP Budu Vám teď číst různé názory a rád bych věděl, co si o nich myslíte. Použijte prosím hodnocení uvedené na lístku. Projdeme teď jednotlivé názory a u každého mi řekněte číslem, nakolik s ním souhlasíte nebo nesouhlasíte.

	ROZHODNĚ SOUHLASÍM	SPÍŠE SOUHLASÍM	SPÍŠE NE- SOUHLASÍM	ROZH. NE- SOUHLASÍM	NEVÍ 5
	1	2	3	4	5

a) Darovat orgány po smrti je proti mému náboženskému přesvědčení.	1	2	3	4	5	____
b) Osoba, u níž byla prokázána smrt mozku, se ještě může uzdravit.	1	2	3	4	5	____
c) Zemřelý dárce orgánů může zachránit život několika lidem.	1	2	3	4	5	____
d) Transplantace orgánů je spíše experimentální než běžně dostupnou léčbou	1	2	3	4	5	____
e) Když se lidské tělo pohrbívá, je důležité, aby nechyběla žádná z jeho částí nebo orgánů.	1	2	3	4	5	____
f) Lékaři nezacházejí s tělem zemřelého, od něhož odebírají orgány k transplantacím, s dostatečnou úctou.	1	2	3	4	5	____
g) V České republice lze koupit nebo prodat některý z orgánů k transplantaci.	1	2	3	4	5	____

h) Nemocným v kritickém stavu nemusí být poskytnuta maximální lékařská péče jen proto, aby bylo možné získat jejich orgány k transplantacím. 1 2 3 4 5

P: PODEJTE DOTÁZANÉMU LÍSTEK A PONECHTE MU HO I PRO OTÁZKY TP-6 A TP-7.

TP Souhlasil byste za svého života s darováním
5. vlastních orgánů pro transplantace v případě Vaší náhlé smrti?
ROZHODNĚ ANO 1
SPÍŠE ANO 2
SPÍŠE NE 3
ROZHODNĚ NE 4
NEVÍ 5

TP Pokud by náhle zemřel někdo z Vašich
6. blízkých, souhlasil byste, aby mu byly odebrány orgány a transplantovány jiné osobě, které se tím zachrání život?
ROZHODNĚ ANO 1
SPÍŠE ANO 2
SPÍŠE NE 3
ROZHODNĚ NE 4
NEVÍ 5

TP Pokud by Vám to mělo zachránit život,
7. souhlasil byste Vy sám, aby Vám byl transplantován životně důležitý orgán?
ROZHODNĚ ANO 1
SPÍŠE ANO 2
SPÍŠE NE 3
ROZHODNĚ NE 4
NEVÍ 5

TP Pokud by to mělo zachránit život někomu z
8. Vašich blízkých, souhlasil byste, aby mu byl transplantován životně důležitý orgán?
ROZHODNĚ ANO 1
SPÍŠE ANO 2
SPÍŠE NE 3
ROZHODNĚ NE 4
NEVÍ 5

P: PODEJTE DOTÁZANÉMU LÍSTEK.

TP Když to vezmeme celkově, souhlasíte nebo
9. nesouhlasíte s dárcovstvím orgánů pro transplantace?
ROZHODNĚ SOUHLASÍM 1
SPÍŠE SOUHLASÍM 2
SPÍŠE NESOUHLASÍM 3
ROZHODNĚ NESOUHLASÍM 4
NEVÍ 5

TP Od roku 2002 je provádění transplantací
10. v České republice upraveno samostatným zákonem. Zaznamenal/a jste tuto skutečnost?
Ano, se zákonem jsem se podrobně seznámil/a 1
Ano, mám základní informace 2
Ano, ale nic bližšího nevím 3
Ne 4

- TP Od roku 2004 funguje v České republice
11. Národní registr osob nesouhlasících s posmrtným odběrem tkání a orgánů. Orgány nesmějí být odebrány zemřelému člověku, který se nechá do tohoto registru zapsat. Přesto, podle Vašeho názoru, bylo by správné za podmínky, že transplantace zachrání někomu zdraví či život, odběr orgánů provést: od každého zemřelého bez ohledu na to, jestli s tím za svého života souhlasil nebo nesouhlasil 1
od všech zemřelých, kteří za svého života takový odběr vysloveně nezakázali 2
nebo pouze od těch, kteří za svého života s odběrem svých orgánů vysloveně vyjádřili svůj souhlas? ... 3
NEVÍ 4

- TP Jste zapsán, nebo uvažujete o tom, že se necháte zapsat do Národního registru osob nesouhlasících s posmrtným odběrem tkání a orgánů?
12. Již jsem v tomto registru zapsán 1
Uvažuji, že se nechám do tohoto registru zapsat 2
Neuvažuji o zápisu do tohoto registru 3
NEVÍ 4

P: OTÁZKU TP-11 POLOŽTE JEN TĚM, KTEŘÍ NA OTÁZKU TP-10 ODPOVĚDĚLI VARIANTOU 1 NEBO 2.

- TP Smím se zeptat, jaké Vás k tomu vedou důvody?
- 13.

.....